

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7ECdo/5/2016
Identifikačné číslo spisu:	1198898247
Dátum vydania rozhodnutia:	19.04.2017
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1198898247.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného H. E., bývajúceho v V., S. X, proti povinnému H. J., bývajúcemu v L., zastúpenému JUDr. Libušou Dočkalovou, advokátkou v Bratislave, Lachova 32, o vymoženie 597,49 €, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 1Er/835/1998, o dovolaniach povinného proti uzneseniam Krajského súdu v Bratislave z 27. mája 2014 sp. zn. 21CoE/44/2014 a 21CoE/49/2014, takto

rozhodol:

Dovolania o d m i e t a .

Povinný je oprávnenému povinný zaplatiť náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež len „odvolací súd“) prvým zo zhora označených uznesení (vo veci vedenej odvolacím súdom pod sp. zn. 21CoE/44/2014) potvrdil uznesenie Okresného súdu Bratislava I (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“ a spolu s odvolacím súdom tiež „nižšie súdy“) zo 14. novembra 2013 č. k. 1Er 835/1998-84, ktorým súd prvej inštancie opravil v ním vydanom poverení na vykonanie exekúcie z 29. júla 1998 č. 5101*001686 označenie povinného tak, že z neho odstránil povinnému nepatriaci akademický titul inžiniera. Mal za to, že súd prvej inštancie tu postupoval správne, ak vykonal nápravu zrejmej nesprávnosti, prevzatej d o poverenia z návrhu na vykonanie exekúcie aj žiadosti súdnej exekútorky o udelenie poverenia (ďalej tiež len „návrh“ a „žiadosť“), pokiaľ nebolo sporné, že povinný príslušným akademickým titulom nikdy nedisponoval a v spojení s inými bezchybne uvedenými identifikátormi, týkajúcimi sa jeho osoby nešlo o takú vadu, ktorá by spôsobovala riziko jeho zámeny s inou osobou. Druhým z takýchto uznesení (vo veci vedenej odvolacím súdom pod sp. zn. 21CoE/49/2014) potom v napadnutej časti týkajúcej sa zastavenia exekúcie odmietol odvolanie povinného proti uzneseniu súdu prvej inštancie zo 14. novembra 2013 č. k. 1Er 835/1998-85, ktorým boli zamietnuté námietky povinného proti exekúcii aj jeho návrhy na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. h/ aj g/ Exekučného poriadku (zákona č. 233/1995 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení). Toto rozhodnutie odvolací súd odôvodnil neprípustnosťou odvolania, keďže z takéhoto pravidla Exekučný poriadok (ako osobitný zákon na to určený) ustanovil

výnimku len v niektorých (nie všetkých) prípadoch zastavenia exekúcie, tu však šlo o zamietnutie návrhu na zastavenie exekúcie (jej nezastavenie).

2. Proti obom takýmto uzneseniam odvolacieho súdu podal včas dovolania povinný (ďalej tiež len „dovolateľ“). V jednom i druhom prípade navrhol zrušenie uznesení nižších súdov s vrátením oboch vecí na ďalšie konanie súdu prvej inštancie. Oboma dovolaniami namietal výskyt všetkých vád uvedených v § 241 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej len „O. s. p.“), teda postihnutie konania tzv. zmätočnosťnými vadami podľa § 237 O. s. p. (bez uvedenia, v čom konkrétne by takáto vada alebo aj viacero vád malo spočívať), postihnutie konania inou vadou s následkom v podobe nesprávneho rozhodnutia v o veci i spočítanie oboch napádaných rozhodnutí odvolacieho súdu na nesprávnom právnom posúdení veci. U opravy poverenia zotrval na tom, že táto nebola možnou bez opravy návrhu a žiadosti, opak privodil, že tieto listiny s poverením nekorešponujú, dôvod na opravu poverenia preto daný nebola pre neodstránenie vád návrhu aj žiadosti v lehote podľa § 110 ods. 1 O. s. p. (?), správne zrejme „Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „O. z.“) s poukazom na ust. § 112 ods. 1 O. s. p. (i tu správne „O. z.“) došlo k premĺčaniu nároku s potrebou zastavenia exekúcie. Odmietnutiu odvolania proti uzneseniu zamietajúcemu jeho návrhy na zastavenie exekúcie nad rámec už uvedeného vyššie vytykal obmedzenie sa (odvolacím súdom) na posúdenie prípustnosti odvolania, hoci tu bola i ďalšia vada návrhu, spočívajúca v neoznačení v ňom všetkých rozhodnutí tvoriacich exekučný titul (námieta uvedenia tam len rozsudku bývalého Mestského súdu v Bratislave) a prakticky žiadna pozornosť nebola venovaná nedoručeniu mu (dovolateľovi) upovedomenia o začatí exekúcie.

3. Oprávnený dovolací návrh nepodal.

4. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok (zákon č. 160/2015 Z. z., ďalej len „C. s. p.“). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 1. júli 2016, postupoval na základe úpravy z prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p. (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže však dovolania tu boli podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky ich prípustnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho v čase ich podania, teda podľa príslušných ustanovení O. s. p. Dôvodom pre takýto postup je nevyhnutnosť rešpektovania základných princípov C. s. p. o spravodlivosti ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní účastníkov dovolacieho konania, ktoré začalo, avšak neskončilo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1 a 2 C. s. p.), ako aj ďalšieho základného princípu o potrebe ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 C. s. p.).

5. Najvyšší súd ako súd, ktorého funkčná príslušnosť na prejednanie dovolaní a rozhodnutie o nich ostala zachovaná i po nadobudnutí účinnosti nových kódexov civilného procesného práva (v tejto súv. por. tiež § 10a ods. 1 O. s. p., § 35 C. s. p. i nedostatok osobitnej úpravy v Civilnom mimosporovom poriadku, teda v zákone č. 161/2015 Z. z.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas aj naň oprávnenou osobou, zastúpenou v súlade s ust. § 241 ods. 1 vety druhej O. s. p. aj § 429 ods. 1 C. s. p. dospel k záveru, že obe dovolania povinného smerujú proti takým rozhodnutiam, proti ktorým tento mimoriadny opravný prostriedok prípustný nie je.

6. Dovolaním šlo podľa úpravy procesného práva, účinnej v čase začatia dovolacieho konania v tejto veci, napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O. s. p.). Podmienky prípustnosti dovolania proti rozsudkom odvolacích súdov boli upravené v ustanovení § 238 O. s. p., u rozhodnutí vydávaných v procesnej forme uznesenia bola zodpovedajúca úprava pojatá d o ustanovenia § 239 rovnakého zákona a napokon prípustnosť dovolania bez ohľadu na formu rozhodnutia odvolacieho súdu z dôvodu výskytu tzv. zmätočnosťných vád vymedzovalo ustanovenie § 237 O. s. p.

7. V prejednávanej veci dovolateľ svojimi dovolaniami brojil primárne proti uzneseniam odvolacieho súdu, sekundárne potom proti rozhodnutiam súdu prvej inštancie vydaným v rovnakej procesnej forme, to všetko za situácie, keď právna úprava pre všetky rozhodnutia súdov vydávané v exekučnom konaní v rozhodnom období predpisovala a i naďalej predpisuje práve túto formu rozhodnutia (v tejto súv. por. § 251 ods. 4 O. s. p., resp. § 9b ods. 5 Exekučného poriadku v znení čl. XL bodu 1 a čl. CLXXIV zákona č. 125/2016 Z. z.).

8. Ustanovenie § 239 O. s. p. v odseku 1 pripúšťalo dovolanie proti zmeňujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu a tiež proti uzneseniu, ktorým odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdneho dvoru Európskych spoločností [§ 109 ods. 1 písm. c/) na zaujatie stanoviska s tým, že dovolanie naopak nebolo prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/. Odsek 2 ustanovenia, o ktorom tu je reč, potom normoval prípady prípustnosti dovolaní aj proti potvrdzujúcim uzneseniam a to tak, že u tejto kategórie rozhodnutí bolo dovolanie prípustné, ak odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (písm. a/); ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (písm. b/) alebo ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (písm. c/). Napokon v zmysle § 239 ods. 3 O. s. p. (v rozhodnom znení) dovolanie nebolo prípustné, ak šlo o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znalcovskom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

9. Predmetom dovolacieho prieskumu v prejednávanej veci je v prvom prípade potvrdzujúce (nie zmeňujúce) uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci opravy poverenia na vykonanie exekúcie súdom prvej inštancie, v druhom prípade potom uznesenie odvolacieho súdu odmietajúce odvolanie neskoršieho dovolateľa vo veci zamietnutia návrhu na zastavenie exekúcie súdom prvej inštancie. Odvolací súd v prvom zo spomínaných uznesení prípustnosť dovolania nevyslovil, nejde tu ani o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia a (do tretice) ani o uznesenie o uznaní či neuznaní cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné, resp. nevykonateľné na území Slovenskej republiky. To obdobne platí aj u uznesenia napádaného druhým dovolaním, ktorým navyše konanie o odvolaní bolo skončené bez zaujatia vecného stanoviska odvolacieho súdu k podstate námietok povinného (so zreteľom ku konštatovaniu neprípustnosti odvolania). Prípustnosť dovolania preto z ustanovenia § 239 O. s. p. ani v jednom prípade vyvodiť nešlo.

10. Dovolaná (resp. prinajmenšom jedno z nich) by vzhľadom na práve uvedené mohli (mohlo) byť procesne prípustné len, ak by v konaní, v ktorom boli dovolaním napádané uznesenia vydané, došlo k niektorej z procesných väd zakladajúcich tzv. zmätočnosť konania podľa § 237 O. s. p. (v čase začatia dovolacích konaní v tejto veci sa ešte nečleniaceho na odseky a neobsahujúceho ani úpravu o nepoužiteľnosti takejto úpravy na exekučné konania, tu pre prípad záujmu por. i čl. I bod 9 a čl. IV zákona č. 353/2014 Z. z.). Toto ustanovenie pripúšťalo dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a/alebo g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. V tejto súvislosti sa žiada podotknúť, že tu nie je relevantné tvrdenie iniciátora dovolacieho konania o existencii niektorej vady uvedenej v práve odcitovanom ustanovení (či aj kumulácie viacerých takýchto väd), ale len zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k takejto vade (vadám) skutočne došlo.

11. Dovolateľ svoje tvrdenie o zaťažení konania vadami uvedenými v § 237 ods. 1 O. s. p. bližšie

nekonkretizoval a za takejto situácie ostávalo najvyššiemu súdu posúdiť otázku existencie prinajmenšom jednej z takýchto väd ef offo (z tzv. úradnej povinnosti). Existencia žiadnej takejto vady v dovolacom konaní však najavo nevyšla.

12. Osobitne v svetle záverov zo stanoviska občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 3. decembra 2015 (R 2/2016) tu totiž najmä nešlo o prípad neposkytnutia nižšími súdmi (v prvom rade súdom odvolacím) dostatku podstatných dôvodov v prospech nimi (ním) zvolených spôsobov rozhodnutí (druhá veta stanoviska). Obe dovolaním napádané uznesenia ich pôvodca vypravil zrozumiteľnými, argumentačne dostatočne súdržnými a preto tiež objektívne uspokojivými zdôvodneniami, prečo v prípade opravy poverenia súdom prvej inštancie nešlo inak, než sa s jeho postupom stotožniť (a takto celkom logicky neakceptovať významový protiklad v podobe nesúhlasnej argumentácie odvolateľa a neskoršieho dovolateľa), resp. prečo v prípade nevyhovenia návrhom povinného na zastavenie exekúcie (zo strany prvoinštančného súdu) povaha rozhodnej právnej úpravy celkom znemožňovala zaujatie vecného stanoviska odvolacieho súdu k nastoľovanému problému. Schopnosť takejto argumentácie presvedčiť i účastníka rozhodnutiami dotknutého a subjektívne presvedčeného o správnosti iného postupu je pritom otázkou inou, z pohľadu existencie tu spomínanej zmätočnej vady ale nevýznamnou.

13. Špecificky k dovolacej námietke obmedzením s a odvolacieho súdu (pri posudzovaní vecnej prejednávateľnosti odvolania povinného proti uzneseniu zamietajúcemu návrhy na zastavenie exekúcie) len na konštatovanie neprípustnosti odvolania pritom žiaduce je poznamenať, že i keď odmietnutie odvolania (rozumej odmietnutie prejednávania takéhoto podania vecne) môže predstavovať jeden z postupov odvolacích súdov podraditeľných pod ustanovenie § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., takto to je len vtedy, ak odvolací súd odvolanie odmietol, hoci neboli splnené zákonné podmienky pre takýto jeho postup. O taký prípad môže ísť, ak odvolací súd odmietol odvolanie ako oneskorene podané, hoci toto bolo včasným, alebo ak mylne ustálil neoprávnenosť odvolateľa na podanie odvolania.

14. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže samozrejme dôjsť aj odmietnutím odvolania pre jeho neprípustnosť, podmienkou usúdenia na zmätočnosť z tohto dôvodu je však nemožnosť prijatia záveru o neprípustnosti odvolania, teda o nenapadnuteľnosti konkrétneho typu rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolaním. V tejto súvislosti rozhodne nie je a ani nemôže byť bez významu rozdiel úprav pojatých do ustanovení § 221 ods. 1 a § 237 O. s. p. (v znení rozhodnom aj pre tentoraz posudzované veci) predstavovaný tým, že kým z úpravy o dovolaniach (ako mimoriadnych opravných prostriedkoch proti už právoplatným a preto zásadne nezmeniteľným rozhodnutiam odvolacích a sekundárne i prvoinštančných súdov) vyplýva pre prípady výskytu tzv. zmätočných väd súčasne prípustnosť i dôvodnosť dovolania, takto to naopak nie je u odvolaní (ako riadnych opravných prostriedkov, ktorými možno - buď spravidla alebo len výnimočne - brojiť proti ešte neprávoplatným rozhodnutiam súdov prvej inštancie). U odvolaní totiž sama zmätočnosť prípustnosť odvolania nezakladá a reparovať ju nejde, ak zákonodarca v prípade konkrétneho rozhodnutia vydaného súdom prvej inštancie odvolanie vylúčil (či už výslovne, alebo tak, že pri zakotvení pravidla neprípustnosti odvolania z takéhoto pravidla neustanovil výnimku). To je i dôvod, pre ktorý na jednej strane treba obmedzenie sa odvolacieho súdu na posúdenie otázky (ne)prípustnosti odvolania považovať za súladné so zásadami procesnej ekonomiky (zbytočné je zaoberať sa prípadnou opodstatnenosťou vecných námietok z takého odvolania, ktorým sa zákon vôbec nedovoľuje zaoberať po vecnej stránke), na druhej strane však z už uvedeného logicky plynie aj to, že neprikročenie odvolacieho súdu k vecnému prejednávaniu neprípustného odvolania nemôže byť považované za postup súdu odnímajúci účastníkom konania možnosť konať pred súdom.

15. Práve preto nešlo akceptovať tú časť dovolacej argumentácie povinného, ktorou sa namietali nedostatky v procese doručovania mu upovedomenia o začatí exekúcie, keďže tieto otázky bol v zmysle na vec sa vzťahujúcej úpravy procesného práva povolaný riešiť v jedinej inštancii okresný súd a prípadné nedostatky v jeho postupe by v špecifickej situácii nenapadnuteľnosti uznesenia vydaného v exekučnom konaní odvolaním šlo zjavne napraviť len z a pomoci iného, než v prejednávanej veci využitého mimoriadneho opravného prostriedku - rozumej mimoriadnym dovolaním.

16. Ak teda žiadne z oboch dovolaní nebolo prípustným podľa § 239 ods. 1 - 3 O. s. p., nešlo prijať bližšie neozrejmene tvrdenie dovolateľa o zaťažení konania vadou v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. a ani dovolací súd sám nezistil existenciu žiadnej z väd uvedených v takomto ustanovení, najvyššiemu súdu neostávalo iné, než obe dovolania odmietnuť ako neprípustné (§ 447 písm. c/ C. s. p.) bez toho, aby mohol skúmať vecnú správnosť napádaných uznesení odvolacieho súdu.

17. Výsledok oboch spojených dovolacích konaní obdobný ich zastaveniu zaviniel neprípustnými dovolaniami povinný a právo na náhradu trov tohto konania tak vzniklo oprávnenému (§ 256 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 9a ods. 1 Exekučného poriadku v znení zákona č. 125 /2016 Z. z.). Podľa § 262 ods. 1 C. s. p. (i tu v spojení s ostatným zmieneným ustanovením Exekučného poriadku) dovolací súd rozhodol len o nároku na náhradu trov dovolacieho konania tak, že povinnému uložil povinnosť zaplatiť ich náhradu oprávnenému s tým, že výška tejto náhrady bude určená (podľa § 262 ods. 2 C. s. p.) súdom prvej inštancie (samostatným uznesením takého súdu).

18. Dovolací súd pritom považuje za potrebné i tu zopakovať to, čo už bolo vyslovené v jeho uzneseniach z 23. marca 2017 sp. zn. 6 Cdo 222/2016 a zo 4. apríla 2017 sp. zn. 7 Cdo 123/2016 a síce, že nepovažuje za správnu takú interpretáciu ustanovenia § 262 ods. 1 (resp. i ods. 2) C. s. p., podľa ktorej má aplikácii tohto ustanovenia zodpovedať výrok rozhodnutia o trovách konania vyslovujúci, že strana sporu má nárok na náhradu trov konania. Rozhodnutie o trovách konania priznávajúce ich náhradu musí byť totiž vykonateľné (§ 232 ods. 1 C. s. p.). Podľa výslovného znenia ustanovenia § 262 ods. 2 C. s. p. rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník) už len o výške náhrady trov konania (a v prípade zastúpenia advokátom podľa § 263 ods. 1 C. s. p. aj o prijímateľovi tejto náhrady). To znamená, že súd prvej inštancie v rozhodnutí podľa § 262 ods. 2 C. s. p. nemôže rozhodnúť o uložení povinnosti jednej strane sporu (podľa okolností prípadu i účastníkovi exekučného konania) zaplatiť náhradu trov konania druhej sporovej strane (druhému účastníkovi exekučného konania). Ak by napriek tomu takto rozhodol, prekročil by zákonné splnomocnenie, vyplývajúce mu z § 262 ods. 2 C. s. p., čím by zároveň nerešpektoval článok 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov), podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, a porušil by tak princíp legality ako jeden zo základných princípov právneho štátu. Neprípustnosť takého postupu preto nevyhnutne znamená, že o tom, kto a komu má povinnosť zaplatiť náhradu trov konania (ak samozrejme prichádza do úvahy priznanie ich náhrady), musí rozhodnúť súd rozhodujúci o nároku na náhradu trov podľa § 262 ods. 1 C. s. p. Tomu musí zodpovedať aj formulácia tzv. náhradového výroku, t. j. musí v ňom byť uvedené, kto a komu má zaplatiť náhradu trov konania s tým, že iba o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie. Len takouto formuláciou výroku o náhrade trov konania bude splnená požiadavka zákona, aby rozhodnutie súdu o nároku na náhradu trov konania v spojení s rozhodnutím o výške tejto náhrady bolo vykonateľné, teda aby bolo spôsobilým podkladom exekúcie (exekučným titulom pre prípadné vynútenie uloženej povinnosti).

19. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.